

Матеріали для тренінгових занять батьків учнів початкових класів з медіаграмотності

Мета тренінгових занять:

Узагальнити знання батьків про сервіси Інтернет; визначити правила етикету під час спілкування у соціальних мережах; дати батькам уявлення про «кібербулінг». Показати правильність спілкування в соціальних мережах та чатах. Провести психологічні вправи з метою виховання культури спілкування. Визначити правила безпечного використання Інтернету тощо

Тематика занять:

1. Я та моя дитина в інформаційному просторі
2. Пошук інформації в Інтернеті. Критично оцінюємо
3. Різноманітність дитячих сайтів
4. Як обрати мультфільми для дітей
5. Вплив реклами на вибір дітей
6. Соціальні мережі та діти. Безпека віртуального спілкування
7. Як допомогти дітям долати небезпеки кібербулінгу
8. Традиційна друкована преса для дітей.
9. Покоління Z: як знайти підхід до сучасних дітей
10. Покоління А: діджитал-світ

Заняття 1. «Я та моя дитина в інформаційному просторі»

- Сьогодні ми поговоримо про Ваших дітей в інформаційному просторі.

Учитель повідомляє батькам тему, мету тренінгу, можливі правила поведінки на тренінгу та створює умови для загального обговорення та прийняття правил: батьки по черзі читають правила, відповідають на питання:

- Як Ви розумієте це правило?
- Чи готові Ви його виконувати?

Тренер наголошує, що це правила для всіх, та слідкує за їхнім виконанням.

Правила:

- Толерантність.
- Активність.
- Позитивність.
- Активність.
- Говорити за чергою.
- Правило піднятої руки.

- Шановні батьки, заплющить, будь ласка, на хвилюк очі! Навколо темрява, холодно, страшно. Морок ночі огортає вас... У таких умовах протягом шести місяців дослідник Антарктиди Роберт Бард жив сам. У своєму щоденнику він писав: «У мене є запас води та їжі, є спокій, якого я так прагнув. Але не можу обійтися без звуків, голосів та найголовнішого – спілкування!» Уявіть, як змінилося б життя дослідника, якби він міг користуватися телефоном, міг отримувати газети або журнали, мав телевізора або радіо.

(Відповіді батьків)

-Отже, ви зрозуміли, що людині дуже важливо спілкуватися з іншими людьми: отримувати інформацію та ділитися нею. Та ви знаєте про випадки коли переглянувши якийсь фільм, телепередачу, прочитавши оповідання із страшним сюжетом, людина погано себе почуває.

- Чому? Чи може інформація бути шкідливою, неякісною?

Вправа «Займи позицію»

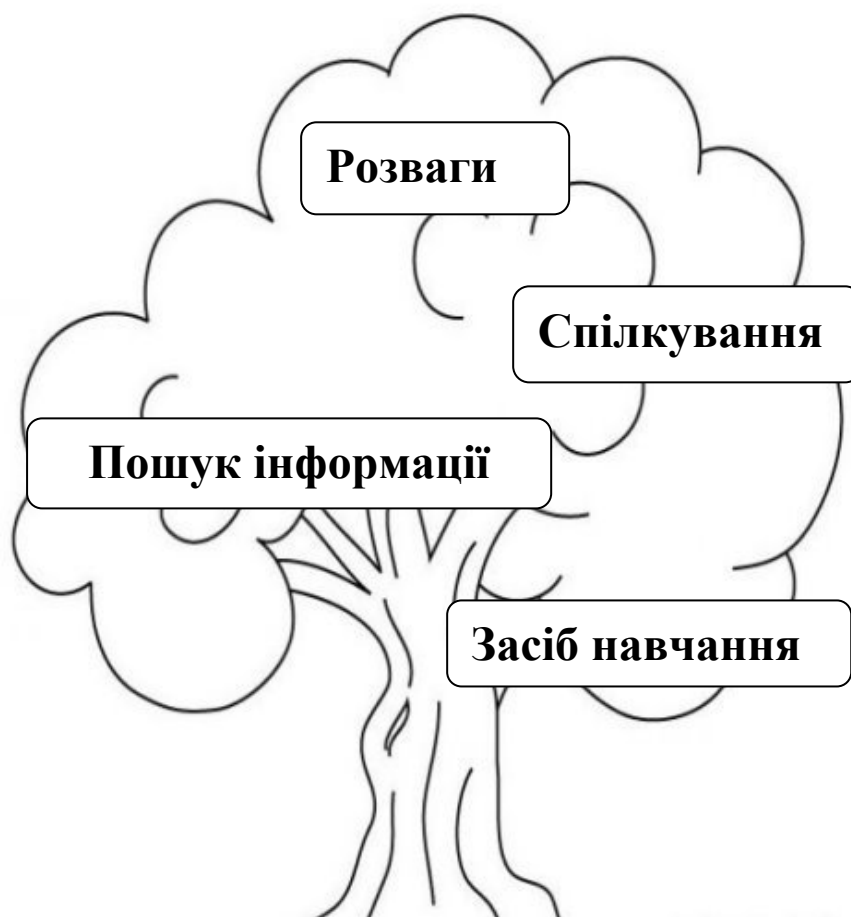
Батьки обирають «позицію» відповідно до тверджень, розміщених на території класної кімнати й обґрунтовують свій вибір. (*Інформація завжди корисна й якісна або інформація завжди шкідлива й неякісна*) – обговорення обраних «позицій»

- Навіщо дітям Інтернет?

У світі сучасних технологій діти про можливості глобальної мережі дізнаються значно раніше за своїх батьків. Невміння орієнтуватися в онлайн-просторі навіть порівнюють із невіданням писати та читати. На тлі стабільно високого рівня користування Інтернетом серед дітей віком 11-17 років сьогодні зростає число користувачів молодшого шкільного віку (6-10 років).

Вправа «Дерево рішень»

На зображенні дерева, батьки розміщують основні потреби дітей користуватися інформаційним простором та обговорюють цілі, які ставить перед собою дитина

Серед основних потреб, що спонукають дітей перебувати в кіберпросторі, є:

1. Пошук інформації — в Інтернеті можна знайти практично все (відповіді на шкільні завдання, новини, ресурси для хобі).
2. Розваги — у віртуальному просторі діти грають в онлайн-ігри, слухають музику, дивляться фільми й відеоролики.
3. Спілкування — ця потреба яскраво проявляється в підлітковому віці: діти знайомляться й шукають нових друзів у соціальних мережах, чатах, беруть участь у дискусіях і віртуальних форумах.
4. Засіб навчання — мережеві освітні ресурси допомагають дітям прискорити й оптимізувати навчальний процес, підвищують його якість завдяки максимальній структурованості та цікавій формі викладення матеріалу тощо.

Вправа «Коло порад»

Кожному з присутніх батьків, стоячи у колі, надається можливість дати пораду щодо необхідності користування Інтернет ресурсами

Заняття 2. «Пошук інформації в Інтернеті. Критично оцінюємо»

Вправа «Мереживо»

Учитель пропонує двом учасникам вийти з приміщення, а тих, хто залишився, розставляє у два концентричні кола. Учасники внутрішнього кола беруть правою рукою за ліву руку учасника навпроти з зовнішнього кола. Таким чином утворюється плутанина. Завдання для двох ведучих: швидко розплутати цю плутанину, не розриваючи рук батьків.

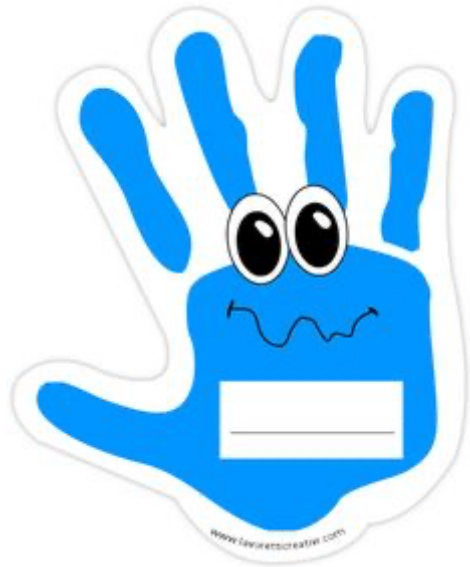
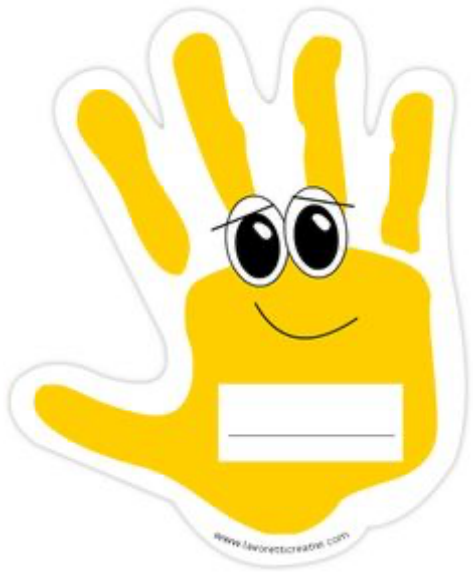
Обговорення.

- Чи легко було виконати завдання? Чому?

Аналогія з мережею Інтернет. Іноді ми можемо заплутатися у великій кількості ресурсів Інтернету або потрапити на сайти із небажаним змістом. Але виплутатися можна завжди, потрібні лише бажання та терпіння.

Вправа «Улюблені сайти»

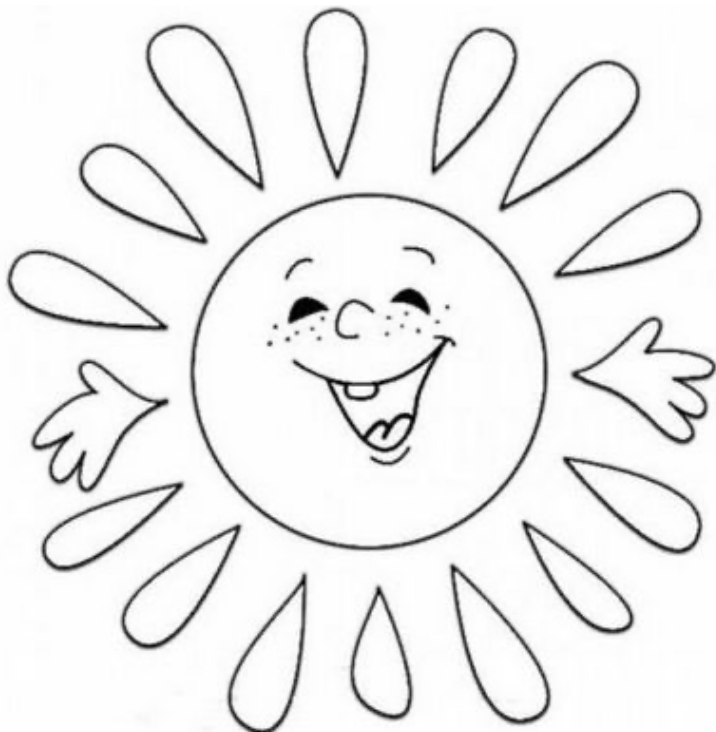
Батьки беруть долоньку й з одного боку зазначають сайт, яким найчастіше користується його дитина, а з іншого – позитивні й негативні сторони цього сайту

Заняття 3. «Різноманітність дитячих сайтів»

Вправа «Сонечко»

На промінчиках сонечка батьки зазначають назву дитячого сайту

Сучасні діти вже не уявляють свого життя без комп'ютера та Інтернету. Ігри, соціальні мережі, відео, мультфільми – майже увесь контент російськомовний. «Інтернетний» час дитини можна зробити не лише цікавим, а й корисним за допомогою сайтів українською.

Вправа «Дослідник»

За допомогою Інтернет ресурсів, працюючи в парі, батьки досліджують дитячі сайти:

«Левко» — пропонує великий вибір ігор, лічилок, загадок, віршів, казок, аудіо та відеоматеріалів, поради з рукоділля, розмальовки, найпростіші кулінарні рецепти для малечі, сценарії дитячих свят.

«Нашим діткам» — присвячений дошкільнятам і ранньому розвитку дитини. Пропонує дитячі музичні альбоми, відеопрезентації, мультфільми, ігри, сценарії свят, аудіокниги.

«Пустунчик» — інформаційно-розважальний портал, присвячений розвитку, навчанню та відпочинку дитини. Містить ігри, аудіотеку, творчість, рукоділля, дозвілля, віртуальну школу та багато цікавого, що дозволить організувати відпочинок дитини.

«Небо» — сайт християнської тематики для батьків і дітей із великою кількістю матеріалів і мультфільмів українською. Їх можна переглядати онлайн або завантажити на свій комп'ютер.

«Казкар» — один із кращих сайтів подібної тематики на просторах українського Інтернету. Містить казки (українські та народів світу), легенди про міста, села, гори, річки, рослин і тварин, мультфільми, аудіоказки, ігри, сценарії свят, ілюстрації та окремий розділ для батьків.

«Читанка» — дитяча публічна онлайн-бібліотека з книгами українською, які вже не можна придбати у книжкових магазинах. Їх можна завантажити на планшет, мобільний чи ПК.

«МегаЗнайка» — сайт для дітей і батьків, для вчителів початкових класів і вихователів дитячих садочків. На ньому зібрана величезна кількість цікавої та корисної інформації. Зокрема, казки, вірші, ігри, пісні, цікаві факти про різноманітні предмети та явища, про рослинний і тваринний світ, про людину та її діяльність.

«Весела Абетка» — безліч оповідань, загадок, казок, ігор, віршів, наукові статті для дітей, відомостей з різних галузей знань. Ідея проекту та наповнення належить Миколі Владзімірському із Севастополя.

«Янко Гортало» — україномовний сайт дитячої літератури. Містить віршики, оповідки, ілюстрації, відеопрезентації, пісеньки та інші вигадки – це продукт натхнення великої родини.

«З любов'ю до дітей» — мабуть, один із найкращих україномовних сайтів, що має на меті навчити дітей робити добро, мати хороші думки та бути добрими. Тут ви знайдете багато розвиваючих мультфільмів, відеозагадок, розвиваючих уроків, казок, творчих майстер-класів і дитячих пісень українською.

- Аби захистити свою дитину від інформації, призначеної для дорослих, обов'язково потрібно потурбуватись про спеціальні налаштування для безпечної роботи в Інтернеті. Існують налаштування у окремих пошукових системах, в операційних системах, або можна скористатися спеціальними додатками, завдяки яким можна обмежити перегляд дітьми певного контенту.

Заняття 4. «Як обрати мультфільми для дітей»

Важливу роль у розвитку дитини займають мультфільми. Діти копіюють усе, що бачать, переймають певні варіанти поведінки, навчаються на прикладі улюбленого героя. Але тут перед Вами, батьками, постає проблема: як вибрати правильний мультик для малюка?

Психологи рекомендують включати дітям мультфільми не раніше 3-х років. При чому сюжети повинні бути повчальними: розповідати про правила хорошої поведінки, знайомити з навколишнім світом. Основний посил мультфільму повинен нести добрі, вічні цінності, не допускаючи насильства ні фізичного, ні морального. Як же вибрати підходящий мультфільм?

Вправа «Скринька»

Батьки із скриньки по черзі дістають по одному аркушу паперу, читають й трактують написане:

- Доброта
- Співчуття
- Користь
- Логіка
- Розвиток
- Інформація
- Спокій тощо

- Анімація повинна бути доброю. Поведінка і вчинки головних героїв повинні підкреслювати принципи підтримки, розуміння, співчуття та допомоги;

- Мультфільм повинен мати повчальний сюжет. Кожен мультфільм повинен нести корисну думку або висновок. Дитина повинна винести після перегляду для себе щось нове та інформативне;

- Він повинен бути логічним. Для дітей до 6-ти років підбирайте прості мультфільми з лінійно розвиваючими подіями. Якщо це мультсеріал, то кожна серія повинна сприйматися окремо від інших.

Постарайтеся знайти для дитини не тільки корисну, але і цікаву анімацію. Варто уникати занадто яскравих кольорів, напруженої музики, складного сюжету – нехай малюк отримує задоволення від перегляду.

Вправа «Найкращий мультфільм»

Працюючи в групах батьки досліджують, запропоновані учителем мультфільми, заповнюючи таблицю:

№ з/п	Назва мультфільму	Позитивний вплив	Негативний вплив

«Світ чекає на відкриття» – це серія мультфільмів, що розповідає про найвидатніші відкриття людства. Головні герої мультику – Трикутя, Квадрик і Кружко цікаво оповідають про те, як були винайдені фотографія, колесо, батарейка, вітрогенератор, сопілка, папір та історії інших відкриттів. Про

винаходи, що створювалися звичайними людьми, які побачили проблему, що потребує вирішення або розгледіли незвичайне в звичайному. Мультфільм допоможе дитині з цікавістю спостерігати за навколишнім світом, а можливо навіть і зробити своє маленьке відкриття.

Мультсеріал «Це – наше, і це – твоє» у легкій, яскравій і дотепній формі розповідає юним глядачам про здобутки і досягнення, якими пишається вся країна, і якими дітки можуть також пишатися. Мультики розкажуть вашій дитворі про один з найдавніших заповідників Асканія-Нова, найдовшу в світі українську гіпсову печеру, найбільші запаси солі в Європі, український літак «Мрія», чорнозем, трембіти та Шлях із варягів у греки.

«Корисні підказки» – це унікальна енциклопедія у мультиках. Разом з героями дитина знайде відповіді так такі запитання як: Що робити, коли тебе намагаються образити? Як захиститись від сонця та спеки? Як дарувати та вибирати подарунки? Як знайти нових друзів, якщо ти новенький у школі? Що краще їсти, аби бути здоровим? Мультфільм допоможе дитині зорієнтуватись в ситуації та обрати вірне рішення.

Розвиваючий мультик **«Лепетуни»** допоможе дітям у вивченні української мови, розширивши їхній словниковий запас, та сформує правильну вимову. Головними героями є тато Лепетун, мама Ярина, діти Леся та Андрійко, а ще бабуся і дідусь. Завдяки їх кумедним діалогам малеча дізнається синоніми, вирази та побутові назви речей, що обов'язково стануть у нагоді кожному маленькому українцеві.

Додаткові матеріали з теми: <https://dityvmisti.ua/blog/4914-naikrashchi-multfilmy-dlia-dytiachogo-rozvytku/>

Заняття 5. «Вплив реклами на вибір дітей»

Вправа «Займи позицію»

1. Позитивний вплив

реклама може слугувати джерелом корисної інформації, наприклад, розміщувати інформацію про інновації та передові технології. Переглядаючи таку рекламу, дитина дізнається про нові розробки. Крім того, завдяки рекламі дитина дізнається про те, які саме нові товари з'являються на ринку;

реклама натуральних продуктів може сприяти розвитку в дитини навичок здорового харчування;

реклама продуктів гігієни також допомагає сформувати в дитини низку корисних звичок;

реклама буває мотиваційною за змістом, заохочуючи дитину досягати важливих життєвих цілей або розмірковувати про вибір професії. Завдяки такій рекламі дитина починає змалечку замислюватися над життєвими цілями;

реклама, що демонструє, як діти допомагають батькам удома, дбайливо ставляться до природи тощо, заохочує дитину чинити так само;

реклама певного змісту може сприяти соціальному розвитку дитини, а саме формуванню в неї емпатії, почуття громадянського обов'язку тощо;

соціальна реклама спроможна привертати увагу дитини до важливих соціальних проблем та сприяти її участі у їх вирішенні; реклама може містити попередження (наприклад, про шкоду алкоголю, куріння тощо). Це допомагає дітям усвідомити небезпеку певних явищ і уникати їх у майбутньому.

2. Негативний вплив

Хоча реклама має для дітей низку важливих переваг, її негативний вплив набагато сильніший. Розгляньмо, які саме небезпеки приховує для дітей реклама:

реклама використовує стратегії, спрямовані на переконання купити товар. Підпадаючи під такий вплив, дитина може почати вимагати від батьків купувати їй товари, які вона бачила в рекламі;

неправильно інтерпретуючи рекламні послання, імовірно, дитина сприйматиме їх негативні, а не позитивні сторони;

у рекламі часто використовуються небезпечні для дитини маніпуляції. Причому заборона таких маніпуляцій законом часто ігнорується виробниками реклами;

компанії використовують яскраву рекламу, покликану збільшити продаж товарів. Під впливом такої реклами в дітей розвивається схильність імпульсивно купувати ті чи інші речі;

у рекламі товари й образи людей часто представлені неправдоподібно або перебільшено. Діти нерідко розуміють такі образи як реальні;

реклама прищеплює дітям матеріалістичні погляди на світ. Сприймаючи рекламу, діти доходять висновку, що запорука комфортного й щасливого життя – володіння дорогими речами;

перегляд реклами нерідко розвиває в дітей прагнення мати речі тільки відомих і дорогих брендів. При цьому діти починають негативно ставитися до недорогих, але якісних речей;

реклама – це крок до розвитку в дитини звичок нездорового харчування. Наприклад, у рекламі продуктів харчування зазвичай представлені великі порції їжі. Також нерідко рекламуються фаст-фуд та інші нездорові продукти харчування. Часте вживання таких продуктів – шлях до ожиріння;

батьки часто обирають для дитини іграшки, одяг тощо під впливом реклами; у дітей іноді знижується самооцінка, бо їм годі мати речі, які вони бачать у рекламі, особливо, якщо ці речі є у їхніх однокласників або друзів;

у рекламі часто показується яскраве гламурне життя. Перегляд такої реклами може вести до втрати зв'язку з реальністю;

реклама часто будується на порівнянні. При цьому висміюються люди, які не користуються рекламованим товаром. У результаті дитина порівнюватиме себе з іншими людьми й почуватиметься неповноцінною;

іноді в рекламі показуються приклади поганої поведінки: брехня, лицемірство тощо. Дитина може дійти висновку, що така поведінка допустима.

10 способів зменшити вплив реклами на дітей

1. Особистий приклад. Це головне правило — дитина вчиться у вас і тільки у вас. Не просиджуйте весь вільний час перед екраном.

2. Відволічіть дитину: адже часто телевізор дивляться, коли немає чим зайнятися. Проводити вільний час потрібно з користю. Не обов'язково ходити на гуртки, до репетиторів і весь час займатися — корисно навіть просто погуляти на свіжому повітрі.
3. Кращий варіант — активний відпочинок всією сім'єю.
4. Відмінний рецепт — творчість. Як тільки дитина знайде своє захоплення, про телевізор вона забуде.
5. Читання — вся класика світової літератури до ваших послуг. Чим більше сенсу, тим нижче потім інтерес до безглуздої жуйки.
6. Звертайте увагу дитини на невідповідності реальності та рекламних трюків — наприклад, розкажіть, що всі продукти в рекламі пластикові. Старшим дітям можна розповісти про закони фізики і природу суперрозіграшу різних призів. Виявлений обман завжди неприємний прямолінійним підліткам, а старші дошкільнята тим більше люблять знаходити підступ — запропонуйте їм самостійно відшукати в рекламних сюжетах явну фантастику.
7. Розкажіть про реальну шкоду алкоголю, куріння, неправильного харчування — покажіть, як виглядають ті, хто все це дійсно вживає.
8. Критикуйте і насміхайтесь. Логіка — ваша зброя проти абсурду.
9. Для того, щоб вплив реклами на дітей був мінімальним, варто обмежити час перебування дитини перед телевізором.
10. І найголовніший спосіб позбутися телереклами — ніколи не дивитися телевізор.

- Не лінуйтеся. Грайте і захоплюйте дитину новими іграми, іграшками, малюванням, читанням і подібними заняттями. Якщо вашому чаду так хочеться до телевізора — вмикайте краще мультики, старі добрі або нові навчальні, обирати є з чого.

Швидко і без зусиль дитину від реклами відучити не вийде, якщо вже вона до неї звикла. Важливо не вдаватися до диктатури, не варто і займатися шантажем. Завжди потрібно пояснювати дитині, чому ви забороняєте те чи інше. Приділяйте час спільним розвагам. Проводьте час з дітьми так, щоб у них не було і думки, що телевізор, інтернет чи соціальні мережі цікавіші за живе спілкування.

Додаткові матеріали з теми: <https://learning.ua/blog/201806/yakyi-vplyv-maie-reklama-na-ditei/>

Заняття 6. «Соціальні мережі та діти. Безпека віртуального спілкування»

Створення колажу «Безпека віртуального спілкування» за допомогою вирізок із журналу та газет

З якими небезпечними речами стикаються діти в Інтернеті?

Серед безлічі загроз фахівці в області безпеки в онлайн-просторі відзначають такі:

1. Тематичні загрози:

порнографія;
пропаганда насильства й наркотиків;
реклама тютюну й алкоголю;
нецензурні тексти.

2. Порушення безпеки:

віруси; небажана пошта — спам;
онлайн-шахрайство («Передзвони мені» тощо);
збирання та розголошення приватної інформації.

3. Комунікаційні ризики:

небезпечні контакти;
кіберпереслідування;
погрози.

Потрібно розуміти, що через відсутність достатнього досвіду діти ще не можуть реально оцінювати рівень достовірності й безпеки інформації, яка знаходиться в Інтернет-просторі.

До того ж, у віртуальному світі знімаються заборони та обмеження морально-етичного й соціального характеру (насилля, руйнування, правові норми, що діють у реальності).

Небезпека всесвітньої мережі виявляється й у виникненні Інтернет-залежності — сучасної хвороби, за якої виникає нав'язливе бажання постійно перебувати в онлайн-просторі.

При надмірному захопленні Інтернетом чи онлайн-іграми батькам варто знайти альтернативу віртуальним інтересам дитини (гуртки, хобі, догляд за домашніми улюбленцями тощо) й перемкнути її увагу на досягнення успіхів у реальному житті.

Вправа «Анонім»

Доля людини, міста і навіть держави визначена його ім'ям, кажуть мудреці. Кожен з нас при народженні отримує ім'я, яким нас називають близькі, знайомі і зовсім незнайомі люди. Наше ім'я записано в документах. Але в мережі Інтернет, реєструючись на сайтах, ми можемо не називати свого імені, а обрати собі нікнейм. Пропонує дітям представитись так, як вони хочуть, і записати ці імена – вигадані ніки - на картках і повісити на дошку.

Завданням учасникам: за нікнеймами назвати учня.

Обговорення: Чи легко було вгадати учасника?

Інтернет є свого роду дзеркалом, в якому під різноманітними псевдонімами відбиваються життя людей. Але на відміну від світу реального, опинившись в мережі, кожна людина удостоюється можливості приховати свою особистість і діяти по-різному

Вправа «Небезпека в Інтернеті!»

Батьків об'єднати у дві групи. Перша команда записує негативні сторони Інтернету, друга – позитивні. Потім кожна команда представляє свою роботу.

Питання:

Чого більше нам приносить Інтернет: позитиву чи негативу?

Від чого залежить наша безпека в чаті?

Заняття 7. «Як допомогти дітям долати небезпеки кібербулінгу»

Як захистити дитину в Інтернет-просторі?

Експерти дають батькам такі поради:

1. Створити спеціальне робоче середовище для дитини. Комп'ютер найкраще розмістити в загальній кімнаті, щоб дитина не залишалася наодинці з Інтернетом та змогла, в разі потреби, запитати вашої поради.
2. Для того, щоб діти не стали залежними від комп'ютера, варто обмежувати їхнє перебування у віртуальному світі за допомогою звичайного таймера. Але заздалегідь обговоріть з дитиною тривалість перебування в Інтернеті, щоб уникнути можливих конфліктних ситуацій.

Існують часові норми перебування за комп'ютером для дітей різного віку, визначені Міністерством охорони здоров'я України. Згідно з ними неперервне перебування за комп'ютером упродовж доби не повинно перевищувати:

10 хв для 1-2 класу;

15 хв для 3-5 класу;

20 хв для 6-7 класу;

30 хв для 8-10 класу.

Загальний час використання комп'ютера з рідкокристалічним монітором має обмежуватися:

30-45 хв на тиждень для першокласників;

2 год на тиждень для 2-6 класів (але не більше 1 год на добу);

2,5 год на тиждень для 7-9 класів (але не більше 1 год на добу);

7 год на тиждень для старшокласників.

3. Використовуйте технічні засоби захисту:

функції батьківського контролю в операційній системі;

антивірус;

спамфільтр.

4. Створіть «Сімейні Інтернет-правила» та роз'ясніть причини необхідності їх дотримання. Якщо ви зацікавлені в тому, аби ваша дитина навчалася не на власних помилках, частіше обговорюйте теми, пов'язані з віртуальним світом.

5. Навчайте дітей критично ставитися до інформації в Інтернеті та не повідомляти конфіденційні дані.

6. Поясніть небезпеку безкоштовного публічного Wi-Fi (ці мережі можуть робити доступними дані вашого пристрою) та розмов з незнайомцями в мережі.

7. Цікавтеся віртуальним життям вашої дитини та не ігноруйте питання, що від неї надходять. Привчайте дитину ділитися з вами враженнями про відвідування Інтернету та розповідати про те, що викликало в неї хвилювання.

Додаткові матеріали з теми:

<https://cutt.ly/Br7WMHy>

<https://cutt.ly/Er7W8N1>

<https://cutt.ly/Fr7W6HT>

Заняття 8. «Традиційна друкована преса для дітей»

У комп'ютеризованому світі значення дитячих журналів для розвитку й виховання малечі не зменшилося, а можливо й зросло. За відсутності в батьків часу (а подекуди й бажання) шукати ідеї для занять із дітьми дитяча періодика перебирає на себе цю функцію й надає готову до використання якісну й різноманітну друковану продукцію.

Зазвичай в одному журналі поєднуються кілька напрямів: пізнавальний, розважальний, навчальний, культурологічний, науково-популярний. Дитяча періодика якісна в наш час за друком, цікава за змістом та може задовольнити потреби найрізноманітніших читачів. Вибір видання залежить від віку, інтересів та розвитку конкретної дитини.

Якщо коротко охарактеризувати сучасні дитячі журнали, достатньо сказати: інновація, розвиток, гра. Саме через гру подають потрібну інформацію більшість найпопулярніших серед дітей видань, і це є правильним підходом, адже гра – найприродніше заняття для малечі. Тож не лінуйтесь, навчайтесь граючись! А щоб допомогти вам зорієнтуватися на ринку дитячої періодики, підготували огляд кількох журналів для дітей від 1 до 10 років

Батькам для аналізу роздаються журнали

Заняття 9. «Покоління Z: як знайти підхід до сучасних дітей»

Наймолодше покоління сучасного світу — це покоління Z, яке народилися пізніше за Інтернет, і не уявляє свого життя без нього.

Покоління 2000-х — це покоління більшої швидкості. У сприйманні інформації, в діях, навіть в обмінних процесах. Хороша новина — ці діти вловлюють інформацію швидше, ніж ми навіть закінчимо речення. Вони здатні більш об'ємно підійти до рішення. Погана новина — їм нудно. Вони швидко перемикають увагу, і це не дає можливості сконцентруватися на чомусь одному. Багатьом дітям, народженим після 2000 року, нецікаві мультфільми нашого дитинства, книги. Вони не відповідають їхньому темпоритму.

В сучасному світі є величезна кількість віртуальних стимулів. Реальному світу все складніше конкурувати з віртуальним. Ми не можемо забрати в дитини планшет, але важливо доповнювати його своєю близькістю та реальними заняттями творчістю, спортом. Чим більше дитина зможе торкатися, відчувати аромат, щільність, температуру, чим більше здійснювати рухів, тим більш інтегрованим, гармонійним буде її розвиток.

У дітей цього покоління частіше відбуваються панічні атаки та депресії. Вони живуть у дуже швидкому світі, в якому найважливіша навичка — адаптивність. Не можна заздалегідь підготуватися і підготувати їх. Головне завдання — навчити не боятися змін.

На них не діє авторитарний стиль виховання. Це покоління дітей добре бачить різницю між авторитарністю та авторитетністю і йде за авторитетами. При цьому їм дійсно все одно, який у інших людей колір шкіри, з якої вони

країни, якою є їхня сексуальна приналежність. Ера інтернету робить їх більш відкритими.

Дітям 2000-х дуже важлива близькість. У людському мозку є області, пов'язані з прихильністю, з близькістю. Навички емпатії та самопідтримки активізуються в досвіді ігор та емоційного контакту з дорослими. Опановуючи їх, дитина або підліток може впоратися зі складними ситуаціями.

У них підвищений страх пропустити щось у віртуальному світі. Телефон стає продовженням їхнього тіла. Вони знімають блокування екрану — не для того, щоб відповісти на повідомлення, а щоб перевірити, чи не пропустили чого. Це — ознака тривожності. А нам важливо допомогти їм утриматися в реальності.

Нове покоління батьків не завжди може втримати баланс між любов'ю та вихованням. Вони знають, що таке теорія прихильності, вони уважні до почуттів і потреб дітей. І це чудово. Але спостерігається і зворотний процес. Багато батьків так бояться зробити помилку, що не враховують, як дітям важливий баланс — чуйності, свободи та відчуття меж. А це загрожує відсутністю знань про те, як влаштований світ і відносини в ньому, нерозумінням своєї ролі та меж своїх можливостей і може призводити до невпевненості в собі, егоїзму та інфантилізації.

На відміну від дорослих, сучасні діти прямо говорять про свої потреби. Потрібно лише навчити коректно їх проявляти.

«Герої їхнього часу»

Нові ікони культури та приклади для наслідування – це не тільки поп-зірки, а й люди, здатні своїми діями змінювати світ. Разом з віком інноваторів зменшується й вік їхніх кумирів, причому молоді таланти не обмежуються такими класичними новаторськими сферами, як наука й техніка. Вони можуть під новим кутом подивитися на буденні речі і зробити революцію, там, де її ніхто не очікує. Вони прагнуть змін у культурі, охороні здоров'я, соціальному устрої.

Батьки об'єднуються у групи. За допомогою гаджетів шукають інформацію в Інтернеті про відомих представників нового покоління:

Малала Юсафзай

Флінн Макгаррі

Тейлор Вілсон

Зандер Сроудс

Стівен Гонзалес

Фіонг Ань Чан

Андрій Коноваленко

Самуїл Кругляк

Ксенія Коваленко

Ілля Самсонов

Ці діти вирости серед новинних стрічок і клацання телевізійним пультом. **Вибір — їх головна цінність. Пошук — те, що вони вміють найкраще.** Для

них завжди існує цікавіший сайт, свіжіша інформація — треба лише знайти. Вони здатні швидко «просівати» великі обсяги інформації, одночасно листуватися з десятком людей і оперативно реагувати на нові повідомлення.

Вони — діти гаджетів. Тому пишуть на папері лише на уроках, решта записів — у смартфонах і планшетах. Майже не читають паперових книг, хоча літери вивчають з пелюшок, щоб знайти мультики в YouTube. Для таких учнів підручники, навіть в електронному вигляді, здаються нудними без лінків і відео.

Подробиці їх особливо не цікавлять. Ігнорують довгі тексти і звертання, особливо усні. Отож задушевні розмови і лекції — не для них. Як наслідок, часто мають слабку пам'ять і проблеми з концентрацією уваги.

У них забагато варіантів у голові. Якщо під час обіду попросити води, «цифрові» не знатимуть, що робити: налити мінералки, з кулера, з чайника чи водопроводу. При цьому не схильні запитувати, щоб уточнити, і глибоко вникати. Тож завдання без покрокового алгоритму такі школярі роблять абияк чи взагалі ігнорують.

Вправа «Колаж»

Батьки об'єднуються в 4 групи.

Завдання.

- Створіть образ сучасної дитини.

Вправа «Візитка для продюсера» (5 хв)

Ведучий. Уявіть собі, що знімається новий фільм. Цей фільм про наше місто, про його жителів, які за одну ніч перенеслися без будь-якої підготовки на 10 років у майбутнє. Продюсери хотіли б знати, що являють собою учасники, яких вони могли б запросити на зйомки.

Завдання: Кожній групі пропонується презентувати себе в сьогоднішній, а також представити, якими вони бачать себе в майбутньому. Для цього учасники повинні заповнити таку «візитку»:

Це я!	Це моє майбутнє
-------	-----------------

Інструкція до виконання вправи: перегнути аркуш паперу А3 навпіл і написати вгорі на першій половинці: «Це я!», на іншій – «Це моє майбутнє!». На першій половинці напишіть ваші позитивні якості, навички, уміння, досягнення і т.д. А в іншій половині напишіть, які ви в майбутньому, що змінилося у вас. Сюди залучіть ваші мрії про особистісне зростання, професію, кар'єру, ваш особистий внесок в процвітання країни, міста. Опишіть, як ви почуваетесь в новому часі.

Питання для обговорення

- Чи подобається вам ваша картинка майбутнього?
- Які думки виникли у вас, коли ви слухали презентацію інших?
- Що ви дізналися нового про себе, виконуючи це завдання?
- Що б вам хотілося додати зараз у свій стовпчик майбутнього?

- Чи важко представити своє майбутнє? Чому?
- Як ви вважаєте, «візитка», що ви заповнювали для продюсерів, стане в пригоді для вашого подальшого спілкування з вашою дитиною? Чому?

Представники покоління Z демонструють нам неймовірне розуміння своєї індивідуальності, відмінностей і унікальності кожного. Вони транслюють свої цінності та картинку майбутнього, в якому прагнуть жити, та заражають вірусом свободи все більшу кількість людей, навіть з інших поколінь. Тож настав час взаємодіяти, бо нам разом жити в цьому непередбачуваному світі! І якщо ви готові бути просто людиною: показати, що вам притаманні всі емоції, що ви можете чогось не знати та готові зізнатися в цьому – ви на шляху до успіху в комунікації з поколінням Z.

Додаткові матеріали з теми: <https://cutt.ly/wr7ERF6>
https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229

Заняття 10. «Покоління А: діджитал-світ»

Сьогодні людство стоїть на порозі чергового технологічного перевороту, впоратися з яким має генерація цифрових дітей — так зване покоління Альфа, тобто ті, хто з'явився на світ після 2010 року, констатують експерти. І десятирічні до цього готові. Так, за даними дослідження британської цифрової мережі Beano Studios, якщо 47% сучасних дітей люблять возитися з електронікою, то 36% десятирічних вже складають комп'ютерні коди. А 55% представників цього покоління регулярно самі створюють відеоконтент. Британська статистика актуальна щонайменше для вітчизняних міст-мільйонників: згідно з даними Інтернет-асоціації України, в цілому у країні проникнення Всесвітньої павутини перевищує 66%. А юне покоління українців, на відміну від попередників, фактично на 100% підростає у діджитал-світі, наголошують фахівці.

Вже за п'ять років, якщо вірити теорії поколінь, до школи підуть зовсім інші діти. «Цифрове» покоління замінять ті, кого називають «дітьми смартфонів», Google babies, поколінням «дзен» та «альфами».

Автори теорії поколінь стверджують, що діти, які почали народжуватися 3-4 роки тому, і ті, що прийдуть у світ у найближчі 15 років, складуть одне покоління. Тобто, «альфи» — це народжені орієнтовно у 2015-2035 роках. Вчені вважають, що на їхнє становлення та розвиток великий вплив матимуть соцмережі. Адже нині батьки часто заводять малюкам особисті сторінки раніше, ніж вони навчаться говорити й писати.

Планшети та смартфони стали настільки звичними, що батьківські гаджети потрапляють навіть до рук немовлят. Тож інтернет для «альфи» — це навіть не «цікавинка» батьків, як було для «цифрових», а просто доступна іграшка.

Також на наступне покоління вплинуть відкриття та винаходи, що були зроблені за останні п'ять років, але масово охоплюють планету трохи згодом. Це

можливість редагування генома, поява 3D-принтерів та роботів, що самонавчаються.

На думку соціологів, покоління Альфа має бути схоже на своїх прапрапрадідів — приміром, на гімназистів початку ХХ століття. Вони жадібно вбирали все нове, нерідко нехтували заняттями, але обожнювали наукові, а часом і лженаукові відкриття: сінематограф, автомобілі, літаки, теплоходи, гіпноз, психоаналіз, медіумів.

Вони з поважним виглядом сперечалися про складні філософські й політичні доктрини, але в реальному житті були досить наївними. Викладачів бентежила відсутність у тих дітей поваги до старших і дивовижна впевненість у собі. Ніколи ще серед підлітків не були настільки актуальними революційні ідеї. Замість того щоб думати про уроки, вони мізкували, як змінити світ. В усьому світі ті часи назвали бурхливими: людей очікували швидкі зміни в стилі життя та численні переїзди.

Прогнозують, що «альфи» також будуть схильні до нестандартних рішень. Їх змалку цікавитимуть глобальні проблеми сучасності: глобальне потепління, космос, нестача ресурсів. Причому, навіть у дитинстві вони будуть впевнені, що самостійно зможуть вирішити всі складнощі.

Отож, для покоління Альфа всі і все у світі будуть поєднані, незалежно від того, де знаходяться географічно. У їхньому світі змінювати можна буде все, навіть людський організм. А речі можна буде роздрукувати «з нічого». Тільки ставши частиною їхнього життя ви зможете отримати їхню увагу, прихильність.

Їм властива багатозадачність і нетерплячість. Тільки натиснули кнопку і вже хочуть мати відповідь. Щоб відповідати запитам покоління Альфа треба змінюватися. Головний канал комунікації – це інтернет.

Час Альфа - це період яскравих, творчих, гармонійно розвинених самодостатніх особистостей, які здатні досягти вищої реалізації і позитивно вплинути на світ навколо себе!

Діти покоління Альфа:

- Їх не можна примусити щось робити, з ними потрібно домовлятися.
- Навчаються, якщо розуміють, для чого їм це потрібно.
- Для них важливі співпраця та партнерство.
- Їм необхідні заохочення та обґрунтована похвала.
- Для них не важливі формальні правила.
- Їм важлива самодисципліна, а не контроль.
- Залежні від технологій, зайняті кількома справами одночасно, дуже мобільні.
- Стануть рушійною силою прогресу в нашому столітті

Створення колажу «Покоління альфа»

Батьки об'єднуються в групи. Кожна група створює колаж з наданих матеріалів. Презентація робіт.

Додаткові матеріали з теми: <https://studway.com.ua/pokolinnia-alfa/>

Підсумок

Вправа «Валіза. Каструля. Смітник»

Мета. Перевірити на скільки здійснилися очікувані результати від тренінгових занять. Учасникам треба висловити свою думку відповідно до трьох позицій:

- «Валіза» (отриману інформацію забираю із собою в життя й користуюся нею);
- «Каструля» (отриману інформацію треба переварити/переосмислити);
- «Смітник» (отриману інформацію викидаю на смітник)

Набір якостей медіаграмотної особистості:

- уміння ефективно використовувати медіа технології для доступу до даних та обміну медіа контентом;
- навички відбору оптимальної інформації з-поміж багатьох видів медіа та їх вмісту;
- розуміння, яким чином і з якою метою створюється медіаконтент;
- властивість критично аналізувати потенційно небезпечний чи агресивний контент;
- вміння творчо використовувати медіа для вираження особистих ідей і думок;
- вміння ефективно використовувати медіа для здійснення демократичних прав та громадянських обов'язків.

Використані джерела:

1. Матеріали обласної науково-практичної конференції «Практична медіаосвіта: навчання основ медіаграмотності» (29 листопада 2017 року, м.Харків).–Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017. –686с.
2. Формування медіаграмотності педагогів: Навчально-методичний посібник [за аг. Редакцією Л.Д.Покроєвої, Г.А.Дегтярьової] – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2014. –252с.
3. Як обрати пізнавальний мультфільм для дитини
<https://comments.ua/ua/news/life/children/643980-yak-obrati-piznaval-niy-mul-tfil-m-dlya-ditini.html>
4. Негативний вплив сучасної реклами на дитину
<https://childdevelop.com.ua/articles/develop/8091/>
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/vihovna-robota-ta-zahist-prav-ditini/bezpeka-ditej-v-interneti>
5. Безпека дітей в інтернеті
<https://intboard.com.ua/blog/iak-znaiti-pdkhd-do-suchasnikh-dtei/>
6. Покоління Z: як ми стаємо свідками появи нової генерації інноваторів
<http://earlybirds.platfor.ma/z-generation>
7. Пуценко С.С. Сценарій проблемного семінару для вчителів "Прибульці з майбутнього = покоління Z.
<https://naurok.com.ua/scenariy-problemnogo-seminaru-dlya-vчителiv-pribulci-z-maybutnogo-pokolinnya-z-yak-vchitelyam-porozumitisya-z-cifrovim-pokolinnyam-ditey-35668.html>
8. Яким буде наступне покоління дітей
<https://osvitoria.media/opinions/yakym-bude-nastupne-pokolinnya-ditej/>
9. Цифрові діти. Чому покоління Альфа переверне світ
<https://nv.ua/ukr/ukraine/events/diti-pokolinnya-alfa-shcho-zhive-v-merezhi-novini-ukrajini-50034073.html>